

M

еїа инїервїу

"ЛЕБ И СОЛ"

AVATAR PRESENTS
LEB I SOL
www.lebisol.com

30th ANNIVERSARY

бушаминка

STAR I TE DOBRI "MOMCI
Y I D" NA GENERACI SK

Првите никулци од зачетокот на легендарната група "Леб и сол" датираат од првиот ден во далечната 1976 година. Со клавијатуристот Кокан Димушевски и тапанарот Димитрије Чочоровски, Влатко Стефановски и Бодан Арсовски го основаа бендот, и набрзо, исполнети со позитивна енергија за само два часа ги прават првите снимки "Етида бр.3", "Деветка" и "Песна за нас" во студиото на Радио Скопје. Надвор од Македонија мразот го кршат со првиот настап во Нови Сад во 1977 година, а благодарение на таа снимка добиваат покана за Младинскиот фестивал во Суботица, каде се и наградени. Тогаш им се случува и првата поширока афирмација и склучуваат договор со ПГП - РТС. Во август истата година настапуваат како претгрупа на "Бјело Дугме" на концертот во Хајдучка Чешма, како и во Сараево, Нови Сад и во Скопје. Во тој период им се придржува и Гаро. Следуваат серија настапи и албуми, но и повремени напуштања и враќања во групата од страна на Кокан и на Гаро. Но, и во тој период "Леб и сол" не мирува, туку и понатаму настапува и "исфрла" нови албуми и песни. Така, до денес, со и без Гаро и Кокан, 14 албуми се со потпис на групата "Леб и сол". Неизбежен дел од нивната музичка кариера секако беа и патувањата, прво во републиките на поранешна Југославија, а нив ги видоа и ги слушнаа и многумина во странство, во Америка, Кипар, Русија, Италија, Шпанија, Ирска, Шведска, Данска...

Разговорот го водеше:
Милева ЛАЗОВА

"GO URNAA "ZVU^N I OT
I OT "KALABALAK"

Вашата повеќенеделна турнеја по поранешните ЈУ републики заврши. Минавте многу градови, одржавте концерти... а критиките не само од вашите фанови, туку и од "седмата" сила беа повеќе од позитивни. Ве нарекуваа "цунами", беа објавени текстови со наслов "Након 30 година опет завладала ЛЕБОМАНИЈА" и "Величанствени и 30 година послије"... Ваше видување на повторната средба со публиката, импресиите од сè она што ви се случи?

ВЛАТКО СТЕФАНОВСКИ: Резултатите и реакциите од турнејата ги надминаа сите мои очекувања. Ја прескокнавме рамката на музички настан, станавме сведоци на феномен кој тешко може да се објасни. Го избегнавме и она клише на ретро бенд, и со свежа енергија и звук им се обврнавме на старите и на новите фанови. Концертите траеја по три часа и завршуваа со вистинска еуфорија меѓу публиката. Се чувствувам испразнет од една, но наполнет со друга енергија. Целата турнеја е многу силно доживување, кое веројатно долго ќе го паметам.

Едно потсетување за зачетокот на "Леб и сол"...

ВЛАТКО СТЕФАНОВСКИ: Знам дека бевме многу млади, и дека со неверојатен ентузијазам ја почнавме приказната за "Леб и сол". Многу вежбавме, речиси секој ден и мака мачевме со набавките на инструментите. Првите снимки за Радио Скопје веројатно го навестија нашиот талент, а првите концерти заинтригираа многу наши пријатели. Времето беше поинакво, малку понаивно, но наоколу имаше многу добра музика. За среќа се инспириравме од најголемите светски имиња до чии плочи доаѓавме.

Идејата да се свртиме кон македонската традиционална музика беше многу природна и интуитивна. Сакавме да бидеме најдобри, и за среќа многу брзо ни се случи она што се вика успех...

Беше планиран концерт и во Сараево. Зошто на сараевчани им ја ускративте можноста повторно по толку долго време да ве слушнат и видат и секако да уживаат во вашата музика?

ГАРАБЕТ ТАВИТИЈАН: Концертот во Сараево сè уште претставува отворена можност, но организаторот во Сараево не успеа да ги обезбеди потребните технички услови за "Леб и сол" во дадениот временски термин, така што тој концерт е планиран за февруари годинава. Инаку, сараевскиот концерт ќе ни биде особено задоволство.

Какви би биле идните планови на "Леб и сол", односно што натаму, дали повторно секој ќе замине на своја страна или, пак...?

ГАРАБЕТ ТАВИТИЈАН: По заокружувањето на исклучително успешната турнеја насловена "30 години 'Леб и сол'" со последните два концерта во белградскиот Сава центар (на 28 декември минатата година) и претстојниот во Сараево, членовите на "Леб и сол" ќе треба повторно да се состанат и да се договорот за идните планови, кои зависат од повеќе фактори како, на пример, интересот на публиката, менаџерскиот тим, индивидуалните ангажмани на секој од членовите итн.

Од личен аспект можам да кажам дека постои голем интерес и расположение, како од публиката, така и меѓу членовите на бендот за понатамошна работа на "Леб и сол", но иднината ќе го каже своето.

"Леб и сол" досега имаат снимено 14 албуми. Деби албумот насловен едноставно "Леб и сол" го снимаат во студиото на РТВ Нови Сад во септември 1977 година. На тој албум доминираат џез-рок теми, со етно влијанија, а од вкупно девет песни дури шест се инструментални. Сите четворица компонираат, иако Влатко е најпродуктивен. Како хит од таа плоча се издвојува песната "Нисам твој". Веднаш по овој албум избиваат на самиот врв на југословенската сцена, а истовремено се појави и втор албум насловен како "Леб и сол 2". Третиот ЛП "Ручни рад" го снимаат во Студиото 5 на Радио Белград. Авторството и понатаму го делат сите четворица. Како амбициозни теми од овој албум се издвојуваат - насловната "Ручни рад", "Кумова слама" и "Верни пас". По објавувањето на албумот "Бесконечно" групата ја напушта Кокан Димушевски, а на негово место доаѓа Мики Петковски, кој во 1980 година зами-

нува така што останатите одлучуваат да работат како трио. Тогаш компонираат музика за театарските претстави "Диво месо", "Убавата Вида", "Среќна Нова 49"... По ова групата ја напушта Гаро, а на негово место како тапанар доаѓа Драгољуб Ѓуричиќ. ЛП-то "Следовање" е албум во кој предничат вокалните песни. Прв пат сами тие се продуценти на плочата, а "Носим твој жиг" го добива епитетот радиски хит. Потоа следуваат албумите "Акустична траума" - двоен концертен (ПГП РТБ, 1982), "Калабалак" (Југотон, 1983), "Тангента", а од овој албум како радиски хит се издвојува песната "Контакт је скуп", потоа "Звучни сид" (Југотон, 1986), "Као Какао" (Југотон, 1989), "Путујемо" (Југотон, 1989), "Live in New York" (Трето уво, 1990), "Anthology" - двојна ЦД компилација (Трето уво, 1995), и последниот албум снимен на последниот концерт во Скопје, насловен како "Live in Macedonia" - ЦД/ДВД (Авалон, октомври 2006).

Во 1978 година, според читателите на тогаш највлијателното музичко списание во Југославија "Џубокс", "Леб и сол" ја добиваат титулата "Група на годината", додека во Хрватска, минатата година нивниот концерт е прогласен за концерт на годината!

Најугледниот и најтиражниот хрватски дневен весник "Вечерњи лист", кој се печати во тираж од околу 600.000 примероци, загребскиот концерт на "Леб и сол" го прогласи за концерт на годината во Хрватска, а истата констатација ја даде и ремираниот ТВ-критичар, Анте Батиновиќ, во извештајот од концертот кој, верувале или не, одеше во централниот ТВ-дневник на ХТВ1.

"Еееее, стари добри БОРИК", рече шефот на обезбедувањето на бањалучката сала кога "ЛЕБ И СОЛ" се качуваа на сцената, па продолжи: "Вака салата не била исполенета од 80 и некоја година, од 'Дугме' со Тифа?!" Концертот на "Леб и сол" во Бања Лука е доживеан и прогласен за најголемо културолошко и музичко доживување во последниве 20 години во целиот регион. На распамената публика бендот им се оддолжи со три часовна свирка и неверојатни 4 биса. Едноставно, публиката не сакала да ја напушти салата.

Во мај 1991 година "Леб и сол" заминуваат на турнеја во САД и во Канада. Во поставата се Влатко, Бодан, Кокан и Драгољуб. Концертот во престижниот CBGB во Њујорк е забележан на дискот "Live in New York". На овој албум се наоѓаат и записи од пробите во студиото "Amerikan", снимка на песната "Благослов" од Македонската православна црква во Торонто, темата "Going back to Skopje", снимена во подвижното студио во Торонто и обработката на народната "Учи ме мајко, карај ме", снимена во Скопје во октомври 1991 година.

 Како група не сте настапувале десет години во поранешна Југославија, и со оглед на најразличните политички случувања во секоја од поранешните републики очекувавте ли ваков прием?

БОДАН АРСОВСКИ: Да, во секој случај "Леб и сол" беше и остана култна група која сè уште е почитувана, како од публиката, така и од критиката и од структурите во музиката и во музичкиот бизнис. Искреноста во работата, одговорноста пред публиката, а особено љубовта со која ја работевме на нашата музика на крај беа широко признати и наградени од сите на кои "Леб и сол" им значеше нешто во текот на изминативе години. Но, сепак морам да кажам дека сега имаме публика и од помладата генерација.

Од друга страна, пак, во 10-годишниот период, кога работев на мојата соло кариера, настапувајќи со "Езгија" оркестарот и низ културните центри во поранешните југословенски простори, бев пречекуван како вистински уметник, со голема почит и респект кон она што го работам и го споделувам со слушателите. Јасно ми беше дека кога некогаш публиката искрено го сака, тогаш тука е спонтаноста и културниот однос меѓу луѓето. Уметноста сепак е над политиката и сличните интереси.

 По десет години апстиненција решивте да се обедините. Кој беше пресудниот момент за тоа? А што беше причината пред една деценија да се разделите и да почнете соло кариери, иако како група правевте "бум" секаде каде што ќе се појавевте?

БОДАН АРСОВСКИ: Притисокот од јавноста навистина беше голем. Особено последниве две години. Немаше место каде што настапував, а да не ме прашуваа кога ќе се вратиме на сцената. Почекавме некое време за нашето соединување да го поврземе со јубилејните 30 години од формирањето и 10 години од престанувањето на работењето како група.

Во 1996 година се почувствува емотивен замор меѓу членовите на "Леб и сол". Престанавме да се јавуваме еден на друг и по некое време таа состојба повеќе личеше на тоа дека групата и не постои. Јас ја прифатив таа вистина и продолжив да работам на моите соло проекти.

Сепак, многу е важно да се напомене дека сите останавме во музиката. Никогаш не го напуштивме професионалниот однос кон она што го работиме, што подразбираше нов квалитет и нова енергија во сегашниот "Леб и сол".

 Вашиот камбек резултираше и со нова песна "Шар Планина". Зошто се одлучивте токму за неа?

КОКАН ДИМУШЕВСКИ: "Шар Планина" како базична мелодија, ја одбравме чисто интуитивно, меѓу толку богата музичка народна традиција беше наједноставниот пат за изборот да се направи токму така - по интуиција. Мелодијата е податлива за обработка и интервенција токму поради нејзината "краткост" во мелодијата каде што се пројавува простор за авторска интервенција и во мелодијата и во аранжманот. На крајот на краиштата, сè се состои во тоа да не се наруши оригиналната мелодија и замисла, а да се додадат современи и авторски интервенции кои ќе соодветствуваат со оригиналот создавајќи една нова целина.

 И скопјани долго ве очекуваа, па ги почестивте со два концерта. Меѓу публиката имаше луѓе од постарата генерација, но зачудувачки многу имаше и млади, тинејџери од 15, 16... години, кои всушност за вас знаат од своите родители...?

КОКАН ДИМУШЕВСКИ: Токму тоа докажува дека музиката на "Леб и сол" не е временски и генерациски поделена. Изненадувањето за мене беше уште поголемо гледајќи ги денешните помлади генерации како со иста префинетост и возбудување реагираат на нашата музика. Мислам дека за еден автор и музичар не постои поголема награда и сатисфакција кога гледаш дека твојата музика опстојува и функционира 30 години.